WITH LOVE FROM SONET

MOTALA TIDNING FEB.

Ekor Anders - fin traditionsbärare av gammal folkmusik

Det fanns en tid då folkmusiken förde en tynande tillvaro på grammofon. Det var i stort sett bara Sveriges Radio som gjorde inspelningar av spelmanslag och enskilda äldre spelmän, varav en del kom ut på skiva. Överhuvudtaget levde spelmansmusiken på undantag och var på väg att försvinna.

Det var på 50-talet.

Glädjande nog tycks man nu ha fått upp ögonen för de äldre traditionsbärarna av svensk folkmusik — de som snart försvinner men vars låtar kommer att leva kvar, skriver Jan Johansson i den här musikartikeln. En av dessa gamla fina folkmusiktolkare är fiolspelmannen Ekor Anders Andersson, Älvdalen.

Men så kom 60-talet och "gröna vågen", en våg som bl.a. hade det goda med sig att intresset för den gamla bondekulturen och det inhemskt genuina också spred sig till de yngre generationerna. Spelmansstämmorna i Delsbo lockade plötsligt rekordpublik. Snart kom också grammofonbolagen in i bilden och sedan slutet av 60-talet har en rad fina produktioner släppts ut.

Hittills har det kanske främst varit den yngre generationens spelmän som kommit till tals, namn som Ole Hjort, Björn Ståbi, Per-Hans, Alm-Nils och andra. Glädjande nog tycks man nu också ha fått upp ögonen för de äldre traditionsbärarna, de som snart försvinner, men vars låtar kommer att leva kvar.

En av dessa genuina "kulturarbetare" är Ekor Anders Andersson, fiolspelmannen och målaren från Evertsberg i Älvdalen, som framträder på en nyutkommen skiva, **Ekor Anders** (Sonet, LP). Ekor Anders är född 1898 och har hela sitt liv bott och verkat i hembyn Evertsberg. Skivan innehåller både en äldre inspelning från 50-talet och en nyupptagning. På oförfalskat älvdalsmål, "Sveriges obegripligaste dialekt" (översättning finns dock på skivmappen!) berättar han om hur naturen gett honom intryck i musikskapandet, och varvar med historier om de äldre spelmän han träffat. Ekor Anders musik, både den egna och den traderade, har en säregen älvdalston, där naturintrycken omstöpts med fiolen som känsligt medium. Det är en genuin och originell människa som kommer till tals på en hörvärd skiva.

I Sonets serie med folkmusik från de olika landskapen har nu också utkommit **Spelmanslåtar från Södermanland.** Där har man låtit spelmän av den äldre generationen stå för skivans ena sida, medan de yngre och aktiva tonar ut från den andra. De äldre, det är Ivar Boström, Olov Ekvall, Sven Forsberg, Johan Alfred Johansson (död 1955, en äldre inspelning) och Edvard Pettersson. Visst låter fiolen lite ostämt ibland, men spelmansglädjen och det ungdomliga humöret går inte att ta miste på. De yngre, Ingvar Andersson, Arne Blomberg, Christina Frohm — Sveriges yngsta kvinnliga riksspelman — och Lennart Tysk spelar både uppteckade och traderade låtar, valda från alla delar av landskapet.

Spelmansmusik från Södermanland, det är för många i stort sett bara Vingåkerspolska. Den här skivan visar att det är dags att vidga begreppen. Folkmusiken i Södermanland finns i alla delar av landskapet och vad mera är: Den lever i högönsklig välmåga.

En annan avdelning av den folkliga musiken och sången representeras av skåningen **Lennart Kjellgren.** På flera skivor och i TV-program har han redovisat sina forskningar i det som var "schlagermusik" för 70—80 år sedan, skillingtrycket. På en nyutkommen skiva, **Gläd dig du skåning** (Sonet, LP), ägnar han sig tillsammans med **Gunnel Nilsson** åt den skånska visan. Visorna är oftast hämtade från bondkomikernas repertoar, burleska och grovkorniga i stilen, ibland av den ohämmat landskapschauvinistiska typen. Det är ingen märkvärdig skiva, men Lennart Kjellgren har förmågan att träffa den typiskt skånska ton som vi gärna förknippar med Sveriges "kornbod" och som hämtar sina rötter från "urskåningar" som Skånska Lasse och Edvard Persson.

JAN JOHANSSON